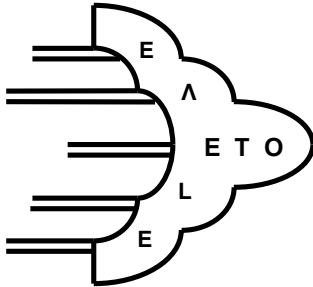

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

ΓΡΑΦΕΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Λεωφ. Συγγρού 63, 11745 ΑΘΗΝΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ:

Τηλ.: 210 8662069, 6974321009, 6974754302

Ηλ-Ταχ.: valeonti@otenet.gr

Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/>

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας... Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Αρ.131 Μάρτιος – Απρίλιος 2015

ISSN 1106-1073

Τιμή: 3 λεπτά

Γενική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ στις 14 Μαΐου 2015

ΠΡΟΣ: Τα μέλη της ΕΛΕΤΟ

Αγαπητά μέλη της ΕΛΕΤΟ,

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ σας προσκαλεί στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση 2015 της ΕΛΕΤΟ που συγκαλείται στις 7 Μαΐου 2015 και, επειδή είναι βέβαιο ότι δεν θα επιτευχθεί απαρτία, θα πραγματοποιηθεί οριστικά **στις 14 Μαΐου 2015, ημέρα Πέμπτη και ώρα 18.00-21.00, σε αίθουσα του Ελληνοβρετανικού Κολλεγίου, Ρεθύμνου 2, 10682, Αθήνα** (δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο), με **Πρακτέα** (θέματα Ημερήσιας Διάταξης):

1. Εκλογή Προέδρου της Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
2. Ετήσιος Απολογισμός Πεπραγμένων του ΔΣ
3. Ετήσιος Οικονομικός Απολογισμός
4. Εκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
5. Ετήσιος Απολογισμός Εργασιών του Γενικού Επιστημονικού Συμβουλίου
6. Γενικός Ετήσιος Προϋπολογισμός
7. Εγκριση Πεπραγμένων ΔΣ, ΓΕΣΥ και Προϋπολογισμού
8. Προτάσεις του ΔΣ
9. Άλλα Θέματα
10. Καθορισμός ημερομηνίας αρχαιρεσιών και εκλογή Εφορευτικής Επιτροπής

Υπενθυμίζουμε ότι, σύμφωνα με το Καταστατικό, στη Γενική Συνέλευση μπορούν να συμμετάσχουν τα μέλη όλων των κατηγοριών με δικαίωμα λόγου, αλλά **δικαίωμα ψήφου** έχουν μόνο τα **ταμειακώς εντάξει τακτικά και ομόλογα μέλη**. Όσα μέλη δεν είναι ταμειακώς εντάξει μπορούν να τακτοποιηθούν την ίδια μέρα πριν από τη Συνεδρίαση.

Φιλικά

για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΒΑΛΕΟΝΤΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΤΖΑΝΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ

10^ο Συνέδριο

«Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»

12-14 Νοεμβρίου 2015, Αθήνα

<http://www.eleto.gr/gr/Conference10.html>

Αφιερωμένο στον Εμμανουήλ Κριαρά

Κόστος συμμετοχής:

	Μέχρι 20/9/2015	Μετά τις 20/9/2015
Μη μέλη συνδιοργανωτών:	€ 60	€ 70
Μέλη συνδιοργανωτών:	€ 40	€ 50
Φοιτητές:	€ 10	€ 20
Ομιλητές:	€ 40	-

Για να εγγραφείτε:

- Μπείτε στην παραπάνω ιστοσελίδα
- Κατεβάστε τη φόρμα αίτησης εγγραφής
- Συμπληρώστε την
- Στείλτε την στην ηλ-διεύθυνση: valeonti@otenet.gr αφού καταβάλετε το κόστος συμμετοχής με έναν από τους τρόπους που καθορίζονται στην αίτηση.

Άλλες πληροφορίες:

Γραμματεία του Συνεδρίου:

τηλ. +30 210 9323243, +30 6977529164,

ηλ-ταχ. pinelap@otenet.gr

Οργανωτική Επιτροπή:

τηλ. +30 6974321009, ηλ-ταχ. valeonti@otenet.gr

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ No 131, March – April 2015,

ISSN 1106-1073

Bimonthly edition of

Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Syngrou Ave. 63, GR-11745 ATHENS GREECE

Συνέδρια/Συμπόσια/Σεμινάρια σχετικά με την Ορολογία και άλλα ορολογικά νέα (Διαρκής Κατάλογος του «Ο»)

Ο κατάλογος Συνεδρίων/Συμποσίων/Σεμιναρίων που δημοσιεύεται παρακάτω περιλαμβάνει εκδηλώσεις που έχουν σχέση με Ορολογία και πρόκειται να διεξαχθούν στο άμεσο μέλλον, ή έχουν πρόσφατα διεξαχθεί, καθώς και άλλα ορολογικά νέα. Η πληροφόρηση του «Ο» για τις εκδηλώσεις αυτές προέρχεται κυρίως από τη συχνή ηλεκτρονική ενημέρωση της ΕΛΕΤΟ από το **Infoterm** (Διεθνές Κέντρο Πληροφοριών για την Ορολογία: <http://linux.infoterm.org/>), και από την ΕΑFT (Ευρωπαϊκή Ένωση Ορολογίας: www.eaft-aet.net), των οποίων η ΕΛΕΤΟ είναι μέλος.

1. Συνέδριο International Scientific Conference "Ukrainian Terminology and the Present", **22-24 April 2015**, Kyiv, Ukraine (<http://www.term-in.org/>)
2. 5^η Συνάντηση Ελληνόφωνων Μεταφρασεολόγων που διοργανώνεται από τον Τομέα Μετάφρασης του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ. στις **21, 22 και 23 Μαΐου 2015**. Πληροφορίες: metafrasi@frl.auth.gr
3. Η 16^η Γενική Συνέλευση του Infoterm που θα διεξαχθεί στην πόλη Matsue (Ιαπωνία), στις **23 Ιουνίου 2015** σε σύνδεση με την εβδομάδα των συνόδων των οργάνων της επιτροπής ISO/TC 37 (<http://lang.cs.tut.ac.jp/isotc37/overview/>). Το τελικό κείμενο της έκθεσης πεπραγμένων 2014 του Infoterm (IAR) βρίσκεται στον ιστότοπο του Infoterm: http://www.infoterm.info/publications/infoterm_annual_reports.php
4. Εργομήγυρη: στην πόλη Matsue: Workshop on Translation & Interpretation Services on 21 June 2015.
5. Συνέδριο Transius Conference, **24-27 June 2015**, Geneva, Switzerland (http://www.unige.ch/traduction-interpretation/recherches/groupe/transius/conference2015_en.html)
6. Συνέδριο: *Le plurilinguisme, le pluriculturalisme et l'anglais dans la mondialisation: dispositifs, pratiques et problematiques de l'internationalisation dans l'enseignement superieur europeen* (Plurilingualism, pluriculturalism and English in globalization: devices, practices and issues in the internationalization of European higher education – Η πολυγλωσσία, η πολυπολιτισμικότητα και τα αγγλικά στην παγκοσμιοποίηση: μηχανισμοί, πρακτικές και ζητήματα στην διεθνοποίηση της ευρωπαϊκής ανώτατης εκπαίδευσης). Angers (Γαλλία), **7-10 Οκτωβρίου 2015**. Υποβολή ανακοινώσεων πριν από την 1 Μαΐου 2015. (Πληροφορίες: <http://www.uco.fr/evenements/anglaisup/>)
7. Το Translating Europe Forum (Φόρο «Μεταφράζοντας την Ευρώπη») που διοργανώνει η ΓΔ Μετάφρασης της Ευρωπ. Επιτροπής στις **29-30 Οκτωβρίου** στις Βρυξέλλες : <http://termcat.us10.list-manage1.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=213c24b58d&e=f7b56cb749>
8. Συνέδριο Mediterranean Editors & Translators Meeting 2014, Innovation and Tradition: Mining the Human Resource, Euroforum, San Lorenzo de El Escorial (Madrid, Spain) **October 30 to November 1, 2015**. Πρόγραμμα του Συνεδρίου: <http://www.metmeetings.org/en/preliminary-program:673>
9. Συνέδριο NATO Conference on Terminology Management, **19-20 November 2015**, Brussels, Belgium (http://nso.nato.int/nso/SOSite/WEBUpdate/20140527_TermConf/terminology_conference.html)
10. Λεξικό της TERMCAT: Dictionary on development cooperation (<http://termcat.us10.list-manage.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=eaa11cc0c9&e=f7b56cb749>)
11. Άρθρο *People have the power: the crowd-powered terminologist* της Maria Pia Montoro: (<http://termcat.us10.list-manage1.com/track/click?u=7cd8149438b3eb88893ce2987&id=2a3c4ae115&e=f7b56cb749>)
12. Διημερίδα «Ψηφιακά μέσα και διδασκαλία των γλωσσικών μαθημάτων» που διοργανώνεται από το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Η διημερίδα θα πραγματοποιηθεί στη Θεσσαλονίκη, 8-9 Μαΐου 2015. Ο χώρος της εκδήλωσης και το πρόγραμμα θα ανακοινωθούν στο επόμενο διάστημα, ενώ το σχετικό υλικό θα αναρτηθεί και στον δικτυακό τόπο http://www.greeklanguage.gr/digital_school_conferences

Κ.Β.

Λογοπεδικός ή λογοπαιδαγωγός; Τί απαντούν οι λογοπεδικοί

Το μέλος της ΕΛΕΤΟ **Χρυσόστομος Παπασπύρου** έστειλε το παρακάτω ηλ-μήνυμα προς τον **Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών & Λογοθεραπευτών** (με κοινοποίηση στην ΕΛΕΤΟ).

From: Chrissostomos Papaspyrou

[mailto:chryspap1959@gmail.com]

Sent: Tuesday, August 05, 2014 10:00 PM

To: info@logopedists.gr

Cc: Kostas Valeontis

Subject: Orthography of the term logopedics in Greek

Θέμα: Ορθογραφία της ελληνικής απόδοσης του όρου logopedics

Προς τον **Πανελλήνιο Σύλλογο Λογοπεδικών & Λογοθεραπευτών**

(με κοινοποίηση προς τον Πρόεδρο της ΕΛΕΤΟ (Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας), κ. Κωνσταντίνο Βαλεοντή)

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμο κύριο,

Απευθύνομαι προς σας με σκοπό να σας εκθέσω τον προβληματισμό μου για την ορθογραφία του ελληνόγλωσσου όρου που δηλώνει την επιστημονική και επαγγελματική σας ειδικότητα.

Ιστορικά ο όρος εμφανίστηκε για πρώτη φορά το 1913 και παγιώθηκε επίσημα στην γερμανική γλώσσα το 1924 από τον Αυστριακό γιατρό Emil Fröschels (1884-1972), ο οποίος σχημάτισε τον όρο: [Logorädie] από τις ελληνικές λέξεις: [λόγος] και: [παιδεύω] (κυριολεκτικά ο όρος αυτός μεταφράζεται στα ελληνικά ως παιδαγωγική του λόγου ή λογοπαιδαγωγική). Ο συγκεκριμένος γιατρός ήταν ο κύριος εκπρόσωπος του νέου επιστημονικού κλάδου (Logorädie) των ειδικών εκείνων, τους οποίους ονόμασε (στα γερμανικά): Logoräden, καθώς επίσης και ο ιδρυτής ενός ευρύτερου διεπιστημονικού κλάδου, της γλωσσοθεραπευτικής παιδαγωγικής (Sprachheilpädagogik) που αντλεί μεθόδους και πρακτικές από την ιατρική, την γλωσσολογία, την παιδαγωγική και την ψυχολογία. Ήταν, μάλιστα, ο ιδρυτής της Internationalen Gesellschaft für Logorädie und Phoniatrie το 1924 στην Βιέννη, ενός οργανισμού που συνέχισε την λειτουργία του στις ΗΠΑ μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο με την ονομασία: International Association for Logopedics and Phoniatrics (IALP), πάλι με την σύμπραξη του ίδιου γιατρού, ο οποίος είχε ήδη μεταναστεύσει στις ΗΠΑ.

Οι αρχικοί γερμανόγλωσσοι όροι: [Logorädie] και: [Logoräde] δεν άργησαν να πολυγραφηθούν και στις υπόλοιπες γλώσσες της Ευρώπης (με μικροαλλαγές στην κατάληξη). Έχουμε π.χ. στα γαλλικά: logorédie αντιστ. logorédiste (και: logorède), στα ιταλικά: logopedia αντιστ. logopedista, στα ισπανικά και πορτογαλικά: logopedia αντιστ. logopeda κ.ο.κ. Υπάρχουν, όμως, παράλληλα σε ισχύ και διάφοροι άλλοι συνώνυμοι όροι, ανάλογα με την εκάστοτε γλώσσα. Στα αγγλικά είναι διαδεδομένος ο όρος: [speech-language therapists] για την δήλωση των ειδικών επιστημόνων αυτού του κλάδου, αλλά τελευταία άρχισε να επεκτείνεται και μία ρυθμισμένη χρήση του όρου: [logopedics] (κυρίως για να διευκολύνεται η διεθνής συνεννόηση).

Στα ελληνικά, από την στιγμή που έχουμε να κάνουμε με αντιδάνειο, η γλωσσολογικά ορθή απόδοση των αρχικών γερμανόγλωσσων όρων θα ήταν, επομένως: [λογοπαιδαγωγική/λογοπαιδαγωγός] ή: [λογοπαιδική/λογοπαιδικός]. Προσωπικά δεν μπορώ να εξηγήσω τον λόγο, για τον οποίο έχει επικρατήσει η ορθογραφία με έψιλον: λογοπεδική/λογοπεδικός. Αν λάβουμε υπ' όψη μας την ιστορία των εν λόγω όρων, καθώς επίσης και το γεγονός ότι στην ελληνική γλώσσα ακολουθούμε την ετυμολογική ή ιστορική ορθογραφία, η εν λόγω απόδοση των όρων αυτών στα ελληνικά φαίνεται άστοχη (από ορθογραφικής πλευράς).

Αν θυμάμαι καλά, είχα διαβάσει πριν από μερικά χρόνια σε μία εφημερίδα ένα σχόλιο που αναφερόταν στην ετυμολογική παραγωγή του όρου αυτού από τον όρο: [πεδίο]. Αν η επίσημη θέση σας είναι όντως έτσι, τότε γλωσσολογικά (στα ελληνικά) η ετυμολογική παραγωγή θα έδινε τους όρους: [λογοπεδική/λογοπεδικός]. Όμως, θα με προβλημάτιζε πάρα πολύ αυτή η εκδοχή, διότι αποστασιοποιείται εντελώς από την αρχική ετυμολογική διάπλαση των όρων από τον γιατρό Emil Fröschels το 1924.

Θα χαρώ πολύ να λάβω ένα απαντητικό κείμενο από σας σε σχέση με τους προβληματισμούς που σας ανέπτυξα εδώ. Σας ευχαριστώ που με διαβάσατε.

Με φιλικούς χαιρετισμούς,

Δρ. Χρυσόστομος Παπασπύρου,
χημικός Πανεπιστημίου Αθηνών,
διδάκτωρ γλωσσολογίας Πανεπιστημίου Αμβούργου,
διευθυντής Γυμνασίου και Λυκείου Κωφών & Βαρηκών Αγίας
Παρασκευής, μέλος ΕΛΕΤΟ

Ακολουθεί η απάντηση του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών & Λογοθεραπευτών (έχει τηρηθεί αυτούσια η διάρθρωση, η ορθογραφία και η στίξη της επιστολής του).

Πανελλήνιος Σύλλογος Λογοπεδικών & Λογοθεραπευτών (ΠΣΛ)

Ημερομηνία 22 Οκτωβρίου 2014

Αριθμός Πρωτ.14/348

Αγαπητέ κ. Παπασπύρου,

1/ η ορθογραφία με 'ε' είναι εσφαλμένη

2/ το 'λογοπαιδαγωγός / λογοπαιδαγωγική' και 'λογοπαιδική λογοπαιδικός' αποτυγχάνουν πλήρως να συλλάβουν και αποδώσουν το νόημα και την ουσία της (θεραπευτικής) παρέμβασης σε ένα βρέφος ή παιδί ή έφηβο ή ενήλικα ή υπερήλικα με διαταραχές στην επικοινωνία ή/και στην κατάποση
3/ αν πείτε ή, ακόμη περισσότερο, γράψετε σε έναν πίνακα 'λογοπαιδικός' όλοι οι παρευρισκόμενοι ενήλικες - είμαστε βέβαιοι - θα σας πουν ότι 'λογοπαιδικός' είναι αυτός που ασχολείται με παιδιά. Αυτό είναι τόσο λάθος όσο και το 'ε' στην γραπτή απόδοση της λέξης

4/ Ο όρος που χρησιμοποιείται στην ηπειρωτική Ευρώπη είναι, κατά τη γνώμη μας, εννοιολογικός εσφαλμένος. Όταν έχεις να δουλέψεις με ένα άτομο που παρουσιάζει ελλείμματα στην επικοινωνία, βασικό ρόλο παίζει η ψυχική διαθεσιμότητα του ανθρώπου που δουλεύει με το άτομο αυτό, η οποία απορρέει από την ψυχική του υγεία (εφόσον αυτή υπάρχει). Η ψυχική διαθεσιμότητα (και άλλα πράγματα) είναι αυτή που σε κάνει θεραπευτή ή δάσκαλο, όχι το 'πτυχίο' από μόνο του, ούτε η άδεια άσκησης επαγγέλματος ούτε τα χρόνια επαγγελματικής ενασχόλησης

5/ κατά τη γνώμη μας, το ζητούμενο είναι, α/ η 'ορθογραφία' της ψυχικής μας υγείας πρωτίστως, του όρου δευτερευόντως, και β/ κατά πόσον μπορούμε να λειτουργήσουμε θεραπευτικά ως προς τα άτομα που παρουσιάζουν διαταραχές επικοινωνίας ή/και κατάποσης, αν όχι σε όλη τη διάρκεια της επαγγελματικής μας ζωής τουλάχιστον στο μεγαλύτερο μέρος της.

αυτήν ακριβώς την δυναμική, και όχι στατική, αντίληψη της ορολογίας νομίζουμε ότι δυσκολεύεται να κατανοήσει η ορθογραφία.

Με εκτίμηση

Για το ΔΣ

Ο Πρόεδρος

Η Γενική Γραμματέας

Κωνσταντίνος Ρόγκος

Ελλάνα Μάντακα-Brinkmann

Παρ' όλο που ο κ. Χρυσόστομος Παπασπύρου παραθέτει ιστορικά τεκμηριωμένα στοιχεία και ο όρος **λογοπαιδαγωγός** είναι εμφανώς καταλληλότερος από τον όρο **λογοπεδικός**, αφού το ζήτημα δεν απασχολεί καθόλου τους φέροντες το όνομα αυτό ειδικούς – όπως προκύπτει από την επιστολή τους – η ΕΛΕΤΟ (το θέμα συζητήθηκε στο ΓΕΣΥ) δεν προτείνει αυτό να αλλάξει.

Γενικά, το **όνομα** μιας ειδικότητας ή ενός φορέα είναι επιλογή των μελών της αντίστοιχης κοινότητας. Η επιλογή αυτή, όμως, μπορεί να βασίζεται στα πραγματικά εννοιακά, ετυμολογικά και ιστορικά στοιχεία και στις αρχές της Ορολογίας, ή να είναι εντελώς αυθαίρετη. Οποιαδήποτε αλλαγή του ονόματος, πάντως, μπορεί να επιτευχθεί μόνο με τη συναίνεση και κοινή συμφωνία των μελών της κοινότητας.

K.B.

Το β' συνθετικό «-ίαση» και η παραγωγική κατάληξη «-ωση» στην ιατρική ορολογία

Από λεξικογραφική μελέτη του γράφοντος (έγγραφο του ΓΕΣΥ ΕΓΓ.1794) σχετικά με ένα ερώτημα του ομότιμου καθηγητή ιατρικής ΕΚΠΑ Γ. Πετρίκου για τη χρήση των «τερμάτων» **-ίαση** και **-ωση** στην ιατρική ορολογία και αν υπάρχει διαφορά ανάμεσά τους, παραθέτουμε, παρακάτω, ορισμένα ευρήματα σχετικά με τους

γενικούς μηχανισμούς σχηματισμού των όρων καθώς και τα συμπεράσματα και τις προτάσεις της μελέτης (Ολόκληρη η μελέτη έχει αναρτηθεί στο **Academia.edu** (<https://independent.academia.edu/KostasValeontis>))

Πίνακας 3. β' συνθετικό: -ίαση

Περιγραφή του γενικού μηχανισμού σχηματισμού (σύνθεσης)	Όροι που σχηματίστηκαν με τον αντίστοιχο γενικό μηχανισμό
αίτιο + -ίαση	ακαρίαση, αλλαντίαση, αμοιβαδίαση, αρσενικίαση, βαμβακίαση, διστομίαση, ελμινθίαση, εχινοκοκκίαση, μολυβδίαση, μυκητίαση, νικοντίαση, πνευμονοκονίαση, σταφυλοκοκκίαση, στρεπτοκοκκίαση, τριχινίαση, φθειρίαση
α' συνθετικό σχετικό με το αίτιο	
αποτέλεσμα + -ίαση	λιθίαση, εντερολιθίαση, νεφρολιθίαση, ουρολιθίαση, πνευμονολιθίαση, χολολιθίαση, πιτυρίαση, ψωρίαση
α' συνθετικό σχετικό με το αποτέλεσμα	
παρομοίωση του αποτελέσματος + -ίαση	ψαμμίαση
παρομοίωση του πάσχοντος + -ίαση	γεροντίαση, ελεφαντίαση, λεοντίαση, αλωπεκίαση
α' συνθετικό σχετικό με άλλο ζώο	
άλλο είδος ζώου πάσχον + -ίαση	ψιττακίαση

Πίνακας 4. Παραγωγική κατάληξη: -ωση

Περιγραφή του γεν. μηχανισμού σχηματισμού (παραγωγής)	Όροι που σχηματίστηκαν με τον αντίστοιχο γενικό μηχανισμό
αίτιο + -ωση	ίωση, κυάμωση, τοξίνωση, τοξοπλάσμωση, χαλίκωση
εκτεταμένο/υπερπληθές αίτιο + -ωση	αθροωμάτωση, αμιάντωση, αμοιβάδωση, μονοπυρήνωση, φυματίωση
αποτέλεσμα + -ωση	έλκωση, κομμώση, πύρωση, χοιράδωση
παρομοίωση του αποτελέσματος + -ωση	αγκύλωση, φλόγωση
α' συνθετικό σχετικό με το αποτέλεσμα	
χαρακτηριστικό του αποτελέσματος + -ωση	κίρρωση, κύφωση, κώφωση, λάρδωση, σκολίωση, τύφωση
μέλος/μέρος + χαρακτηριστικό του αποτελέσματος + -ωση	αρτηριοσκληρώση, οστεοπόρωση
μέλος/μέρος πάσχον + -ωση	ψύχωση
α' συνθετικό σχετικό με άλλο ζώο	
άλλο είδος ζώου πάσχον + -ωση	ψιττάκωση
α + στοιχείο + -ωση	αβιταμίνωση
υπο + στοιχείο + -ωση	υποβιταμίνωση
απο + στοιχείο + -ωση	αποβιταμίνωση

Συμπεράσματα

α. Σύμφωνα με αυτήν τη μικρή λεξικογραφική έρευνα (με βοήθεια από τα λεξικά της αρχαίας και της νέας ελληνικής: ΑΚΝ, Γεωργακά, ΑΝΕΓ, Μείζον, Δ. Δημητράκου, Σταματάκου, LSJ, Webster's και Petit Robert), τόσο το β' συνθετικό **-ίαση** όσο και η **παραγωγική κατάληξη -ωση** χρησιμοποιούνται ήδη σε ιατρικούς όρους από την αρχαιότητα (ως **-ιάσις** και **-ωσις**, αντίστοιχα).

- β. Οι **ιατρικοί όροι με β' συνθετικό -ίαση** αποτελούν μεγάλο ποσοστό των λέξεων του γενικού λεξικού (στη συγκεκριμένη μέτρηση: 30/95 = **32%**) που λήγουν σε **-ίαση**, έναντι των **ιατρικών όρων με παραγωγική κατάληξη -ωση**, που αποτελούν μικρό ποσοστό των λέξεων που λήγουν σε **-ωση** (στη συγκεκριμένη μέτρηση: 28/727 = **4%**). Λόγω αυτού του γεγονότος, οι ιατρικοί όροι που λήγουν σε **-ίαση** διακρίνονται από τον κοινό ακροατή ή αναγνώστη ευκολότερα ως ιατρικοί όροι από ό,τι εκείνοι που λήγουν σε **-ωση**.
- γ. Τόσο η **-ίαση** όσο και η **-ωση** χρησιμοποιούνται για να δείξουν παθολογικές καταστάσεις ή ασθένειες και προστίθενται σε **θέμα** (**α' συνθετικό** ή **πρωτότυπη λέξη**, αντίστοιχα) που έχει **σχέση** με το **αίτιο** της ασθένειας ή με το **αποτέλεσμα** ή και – σπάνια – με **άλλο είδος** ζώου όπου εμφανίζεται η ασθένεια (βρέθηκε μόνο μία περίπτωση όπου μάλιστα χρησιμοποιούνται και οι δύο καταλήξεις: **ψιττάκισα / ψιττάκωση**).
- δ. Η χρήση της παραγωγικής κατάληξης **-ωση** αναλύεται σε περισσότερες υποπεριπτώσεις, γεγονός που της δίνει τη δυνατότητα να αποδώσει λεπτότερες διακρίσεις. Η κατάληξη **-ωση** χρησιμοποιείται, επιπλέον, για να δείξει την **παρουσία** κάποιου **στοιχείου**, της οποίας ο βαθμός δηλώνεται από ένα πρόσθετο **α' συνθετικό**.
- ε. Στους **ελληνογενείς** ιατρικούς όρους που σχηματίζονται πρωτογενώς στην αγγλική ή γαλλική και αποδίδονται με **ισοδύναμους όρους** στην ελληνική γλώσσα, η μεν αγγλική έχει χρησιμοποιήσει και τους δύο τρόπους με τις αντίστοιχες καταλήξεις: **-iasis** και **-osis**, ενώ η γαλλική φαίνεται ότι χρησιμοποιεί μόνο την κατάληξη **-ose** (και εκεί όπου η αγγλική έχει χρησιμοποιήσει την κατάληξη **-iasis**).
- στ. Από τις **αρχές σχηματισμού όρων** (*Διαφάνεια, Συνέπεια, Καταλληλότητα, Οικονομία, Παραγωγικότητα, Ορθότητα και Εντοπιότητα*) μόνο η αρχή της (γλωσσικής) Οικονομίας δεν ικανοποιείται το ίδιο από τις δύο, αφού η κατάληξη **-ωση** είναι «οικονομικότερη» γιατί έχει μία συλλαβή λιγότερη. Το ίδιο ισχύει και στις παραγωγικές καταλήξεις που προκύπτουν στις δύο περιπτώσεις (οι οποίες όμως δεν χρησιμοποιούνται συχνά):

	Παραγωγική κατάληξη
-ίαση	-ιασικός
-ωση	-ωσικός / -ωτικός ¹

Προτάσεις

- α. Κατά την **πρωτογενή οροδοσία** (στην ελληνική γλώσσα), τόσο το β' συνθετικό **-ίαση** όσο και η παραγωγική κατάληξη **-ωση**, από πλευράς σημασίας, μπορούν να χρησιμοποιηθούν αδιακρίτως. Ως κριτήρια για την προτίμηση της μιας ή της άλλης, μπορούν να ληφθούν υπόψη τα **στοιχεία σχηματισμού που δίνονται στους πίνακες 3 και 4**, και από τις αρχές σχηματισμού όρων (*Διαφάνεια, Συνέπεια, Καταλληλότητα, Οικονομία, Παραγωγικότητα, Ορθότητα και Εντοπιότητα*) να εξεταστούν η αρχή της (γλωσσικής) Οικονομίας και η αρχή της γλωσσικής **Καταλληλότητας** (κυρίως σχετικά με τη **μορφολογία** του α' συνθετικού ή της πρωτότυπης λέξης και με τις ενδεχόμενες **συνδηλώσεις**) και να ληφθεί υπόψη και το **γλωσσικό αισθητήριο** του ονοματοθέτη.
- β. Κατά τη **δευτερογενή οροδοσία** (στην ελληνική γλώσσα), η οποία λαμβάνει υπόψη της και τον ήδη υπάρχοντα πρωτογενή ξενόγλωσσο όρο, καταρχήν, εάν ο ξενόγλωσσος όρος λήγει σε **-iasis** δεν υπάρχει λόγος ο ελληνικός όρος να μην είναι σε **-ίαση** ή εάν ο ξενόγλωσσος όρος λήγει σε **-osis** δεν υπάρχει, λόγος ο ελληνικός όρος να μην είναι σε **-ωση**. Μπορεί να γίνεται παραβίαση αυτού του κανόνα, μόνο αν ο προκύπτων αντίστοιχος ελληνικός όρος **προσक्रουεί έντονα** στην αρχή της γλωσσικής **Καταλληλότητας** (όσον αφορά τη **μορφολογία** του α' συνθετικού ή της πρωτότυπης λέξης και τις ενδεχόμενες **συνδηλώσεις**) και στο **γλωσσικό αισθητήριό** μας.

K.B.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ² έλα κι εσύ

1. καννιντίαση ή καννίντωση;

Το ερώτημα «**καννιντίαση** ή **καννίντωση**;» που έθεσε ο ομότιμος καθηγητής ιατρικής ΕΚΠΑ Γ. **Πετρίκκος** αντιμετωπίστηκε ως εξής:

¹ η παραγωγική κατάληξη **-ωτικός** χρησιμοποιείται κανονικά για παράγωγα ρημάτων σε **-ώω/-ώνω**
² ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ

Για την ειδική περίπτωση της προσβολής από τον γνωστό μύκητα **candida**, στα αγγλικά (στο Webster's) αναφέρεται μόνο ο όρος **candidiasis** με χρονολογία λήμματος **1945-50**, ενώ στο διαδικτυακό Medical dictionary υπάρχει και ο όρος **candidosis** που παραπέμπει στον όρο **candidiasis**. Στα γαλλικά (Le Petit Robert), για την ίδια έννοια, ο όρος είναι **candidose** με χρονολογία λήμματος **1959**.

Σύμφωνα και με τα εκτιθέμενα στην παραπάνω μελέτη, ορθοί υποψήφιοι ελληνικοί όροι (με βάση τον όρο **κάννιντ-α**) είναι και οι δύο όροι: **καννιντίαση** και **καννίντωση**. Προτιμότερη, όμως, είναι η **καννιντίαση**, δηλαδή να ληφθεί ως πρωτογενής όρος η **candidiasis** (κατ'αναλογίαν και προς τον όρο **μυκητίαση**)

Επιπλέον, διαπιστώθηκε, με αναζήτηση στο Ίντερνετ (Google) και δεν βρέθηκε καθόλου η **καννίντωση**, ενώ βρέθηκε 21.800 φορές η **καννιντίαση**.

Επομένως η απάντηση στο ερώτημα του τίτλου είναι: **καννιντίαση**.

2. αντιμυκητικό – αντιμυκητιασικό – αντιμυκητιακό

Για το ζήτημα των όρων **αντιμυκητικό, αντιμυκητιασικό, αντιμυκητιακό**, το θέμα είναι αν υπονοείται ότι το φάρμακο είναι «*κατά των μυκήτων*» ή «*κατά της μυκητίασης*».

Με βάση το πρώτο χαρακτηριστικό σχηματίζεται ο όρος **αντιμυκητικό**, ενώ με βάση το δεύτερο χαρακτηριστικό σχηματίζεται ο όρος **αντιμυκητιασικό**. Ο όρος **αντιμυκητιακό** δεν είναι ορθός σχηματισμός.

Όπως φαίνεται και στο Ίντερνετ, χρησιμοποιούνται και οι τρεις όροι, ορθοί όμως είναι μόνο οι δύο: **αντιμυκητικό** και **αντιμυκητιασικό**.

3. ontoterminology → οντοορολογία

Εξετάστηκε ο ελληνικός ισοδύναμος όρος για τον αγγλικό όρο **ontoterminology**, ερώτημα που έθεσε η **Κ. Τοράκη** και στην επιτροπή ΕΛΟΤ/ΤΕ21.

Ένας ορισμός της έννοιας «**ontoterminology**»:

"ontoterminology: a terminology whose conceptual system is a formal ontology

Using ontologies it is possible to distinguish between, and to link without confusion, the linguistic and conceptual systems on which any terminology is based..."

Από τις δύο υποψήφιες εκδοχές **οντοορολογία** και **οντορολογία** υποετήθη η πρώτη.

ontoterminology → οντοορολογία

K.B.

«ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ»

Το «Ορόγραμμα» είναι διμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ) για την αλληλοενημέρωση των μελών της και ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας.

Ιδιοκτήτης: Ελληνική Εταιρεία Ορολογίας (ΕΛΕΤΟ)
 Εκδότης: Κ. Ε. Βαλεοντής, Πρόεδρος της ΕΛΕΤΟ
 Συντάκτες φύλλου: Κώστας Βαλεοντής
 Εκδοτική Ομάδα: Κώστας Βαλεοντής, Θεόφιλος Βαμβάκος, Άννα Νικολάκη, Κατερίνα Ζερίτη, Τάνια Βαλεοντή
 Τηλέφωνα: 6974321009, 210-8662069
 ΗΛ-Ταχυδρομείο: valeonti@otenet.gr
 Ιστότοπος: <http://www.eleto.gr/gr/orogramma.htm>

Γίνονται δεκτές συνεργασίες. Απαραίτητες προϋποθέσεις τα κείμενα να είναι σε επεξεργάσιμη ηλεκτρονική μορφή, σύντομα και έτοιμα για δημοσίευση δίχως να απαιτείται περαιτέρω επεξεργασία.

Τα δημοσιεύματα που προσυπογράφονται με αρχικά απηχούν τις προσωπικές απόψεις του/της συντάκτη/συντάκτριάς τους, το πλήρες όνομα του/της οποίου/οποίας περιλαμβάνεται στους συντάκτες του εκάστοτε φύλλου.

Τα θέματα των άρθρων της «ΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΣΥ» έχουν συζητηθεί στο ΓΕΣΥ και η δημοσίευση γίνεται ύστερα από απόφασή του.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση ή η αναπαραγωγή κειμένων του «Ο» με την υποχρέωση αφενός να αναφέρεται η πηγή των κειμένων και αφετέρου, προκειμένου περί ολόκληρων άρθρων, να εξασφαλιστούν αυτά να διατίθενται δωρεάν σε κάθε ενδιαφερόμενο χωρίς καμία δέσμευση· σε αντίθετη περίπτωση χρειάζεται άδεια της ΕΛΕΤΟ.